

Meer broedvogels in de Houtrakpolder

Uitkomst van groot onderzoek in 2017

In 2017 heeft Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot, in opdracht van Staatsbosbeheer, de Houtrakpolder geïnventariseerd op broedvogels. Dit onderzoek vond grotendeels plaats in het kader van het, door de provincie, gefinancierde Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Doel van het onderzoek was inzicht te verkrijgen in de aanwezigheid, relatieve aantallen en verspreiding van broedvogels in het onderzoeksgebied. Hierbij werd ook een vergelijking gemaakt met eerdere inventarisaties in de Houtrak.

Het geïnventariseerde gebied besloeg 211 hectare en bestond voornamelijk uit de Westhoffplas, Houtrakkerbeemden en de akkers, graslanden, bosschages en boomgaarden langs de Noorderweg in het poldergebied ten oosten van Haarlem en Spaarndam (zie figuur 1). Van oorsprong is dit gebied een droogmakerij met strakke kavels. In de jaren '90 werden de eerste bomen van het Noorderbos geplant, later gevolgd door de aanleg en inrichting van de brakke waterpartijen en rietlanden, die als een schil om de Inlaagpolder zijn gevormd.

GOUDVINK Foto: Freek Kamst

De broedvogelinventarisatie werd verricht conform de SOVON-methode en criteria (: Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek; Van Dijk & Boele, 2011 en Vergeer et al, 2016). Het daadwerkelijke veldwerk was in handen van Silvan Laan, waarbij Frank van Groen zich (mede) heeft gebogen over het eindrapport.

Belangrijkste resultaten

In totaal zijn van 44 soorten 382 territoria vastgesteld (zie tabel 1). Een aantal vastgestelde soorten zijn Rode Lijst-soorten zoals: de Slobbeend (5 territoria), Koekoek (1), Veldleeuwerik (6!), Graspieper (3), Nachtegaal (5), Spotvogel (3) en de Kneu (10 territoria). Ook opvallend zijn de hoge aantallen van Wilde Eend (28), Boompieper (8), Rietzanger (22), Bosrietzanger (12), Kleine Karekiet (45), Groenling (22) en Goudvink (4 territoria).

Vergelijking met eerdere inventarisaties In 1989 en 2001 is de Houtrakpolder vlakdekkend geïnventariseerd in het kader van de Provinciale Natuur Informatie (PNI). Een aantal algemene soorten, zoals de Wilde Eend en Groenling, zijn toen niet geteld. Deze twee inventarisaties zijn redelijk goed vergelijkbaar met de laatste inventarisatie in 2017.

Houtrakpolder

Verspreidingskaart 2017

● Dodaars

1 territorium

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,5
km

FIGUUR 1.

Soort	Aantal	SNL	Soort	Aantal	SNL
Dodaars	1		Nachtegaal*	5	N14.03, N16.02
Knobbelzwaan	1		Blauwborst	8	N05.01, N16.02
Gauwe gans	11		Zanglijster	16	
Nijlgans	2		Sprinkhaanzanger	3	N05.01
Bergeend	8		Rietzanger	22	N05.01
Krakeend	8		Bosrietzanger	12	
Wilde eend	28		Kleine karekiet	45	
Slobeend*	5		Spotvogel*	3	
Tafeleend	2		Braamsluiper	3	
Kuifeend	3		Grasmus	17	
Havik	1		Tuinfluit	19	
Buizerd	3		Zwartkop	51	
Waterral	1	N05.01	Staartmees	2	
Waterhoen	1		Boomkruiper	3	N16.02
Meerkoet	9		Zwarte kraai	1	
Kluut	1		Spreeuw	2	
Holenduif	3		Groenling	22	
Koekoek*	1		Putter	6	
Grote bonte specht	6	N16.02	Kneu*	10	
Veldleeuwerik*	6	N12.05	Goudvink	4	
Boompieper	8		Appelvink	2	N14.03
Graspieper*	3	N12.05	Rietgors	14	
Aantal soorten	44		Aantal territoria	382	

TABEL 1. Aantal territoria van broedvogels in het object Houtrakpolder in 2017. Soorten met een * staan vermeld op de Rode Lijst. Ook is aangegeven voor welke SNL-beheertypen een soort kwalificeert.

GRASPIEPER Foto: Freek Kamst

KNEU Foto: Freek Kamst

Daarnaast zijn er gegevens van een BMP-inventarisatie uit 2010 van een plot ten noorden van de Noorderweg (11 hectare).

Bij een vergelijking van de jaren 1989, 2001 en 2017 blijkt dat zowel het aantal soorten broedvogels als het aantal vastgestelde territoria is toegenomen. Dat kwam in eerste instantie door de ontwikkeling van moeras- en bosbiotoop in het gebied en later door het ouder worden van deze vegetatie. Overigens kunnen het weer, veranderende voedselsituaties, landelijke trends en de verschillende waarnemers ook invloed hebben op deze vergelijking.

Rode Lijst-soorten, die uit het gebied verdwenen zijn als broedvogel, zijn Patrijs (1989), Grutto (1989 en 2001), Tureluur (1989 en 2011), Zomertortel (2001) en Gele Kwikstaart (1989 en 2001). Een Rode Lijst-soort die in 2017 voor het eerst in de Houtrak is vastge-

steld betreft de Spotvogel. Andere soorten die in 2017 voor het eerst zijn vastgesteld betreffen: de Dodaars, Grauwe Gans, Havik, Buizerd, Waterral, Braamsluiper, Boomkruiper, Goudvink en de Appelvink. Helaas zijn er ook een aantal soorten verdwenen zoals de Fuut, Scholekster en Kievit. Dit zal vooral een gevolg zijn geweest van het verdwijnen van geschikt biotoop en de verandering richting bos- en moerasgebied.

Al met al geeft het rapport een beeld van een belangrijk en waardevol natuurgebied in onze regio en de Provincie Noord-Holland. Vooral voor het behoud van de Rode Lijst-soorten is het essentieel dat de natuurwaarden beschermd blijven en waar mogelijk verder uitgebreid worden.

■ Han Buckx